

Tezkiretü'l-Müteahhirîn'in yeni bir nüshası: Ba'z-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife**Bilal GÜZEL¹**

APA: Güzel, B. (2020). *Tezkiretü'l-Müteahhirîn'in yeni bir nüshası: Ba'z-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife*. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 303-309. DOI: 10.29000/rumelide.705654.

Öz

Tezkiretü'l-Müteahhirîn, Enfi Hasan Hulûs-ı Halvetî tarafından yazılmıştır. Enfi Hasan, eserinde çoğunluğu kendi döneminde yaşayan şeyh ve meczupların menkıbevi biyografisini anlatmıştır. Ağâh Sırrı Levend *Türk Edebiyatı Tarihi*'nin 'İllerde Yetişenlerle İlgili Eserler' bölümünde şehir vefeyât-nâmeleri hakkında bilgi vermiştir. Levend, Bursa vefeyât-nâmelerini tanıttığı kısımda Derviş Hasan adında birisinin yazdığı *Bursa'da Medfun Ba'zı Meşâyihün Menâkıbı* isimli eserin de Bursa vefeyât-nâmesi olduğunu belirtir, yazar hakkında kısaca bilgi verip adı geçen eseri tanıtmıştır. Ağâh Sırrı Levend, tanıttığı eserin bilinen tek nüshasının Ali Emîrî Millet Kütüphanesi Şeriyye 1064 numarada kayıtlı olduğunu söylemiştir. Ağâh Sırrı Levend'in verdiği bu bilgi daha sonra edebiyat tarihlerinde ve diğer kaynaklarda tekrar edilegelmiştir. Ancak söz konusu nüsha incelendiğinde Ağâh Sırrı Levend'in verdiği bilgilerin doğru olmadığı görülmüştür. Öncelikle Ali Emri Millet Kütüphanesi'nde Şeriyye 1064 numarada kayıtlı eserin başlığının *Ba'z-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife* olduğu görülmüştür. Daha sonra eserin biyografik içerikli olsa da tür olarak vefeyât-nâme olmadığı ve Bursa ile bir iki biyografi dışında doğrudan bağlantısının bulunmadığı anlaşılmıştır. Yapılan araştırmalarda Levend'in tanıttığı eserin Enfi Hasan Hulûs-ı Halvetî(ö.1724)'nin yazdığı *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*'in bilinmeyen bir nüshası olduğu tespit edilmiştir. *Tezkirü'te'l-Müteahhirîn*'in bilinen üç nüshası vardır. Bu çalışmada *Tezkiretü'l-Müteahhirîn* şu ana kadar bilinmeyen dördüncü nüshası tanıtılmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde Enfi Hasan ve eseri hakkında kısa bilgi verilmiştir. İkinci bölümde ise Ali Emîrî Millet Kütüphanesi Şeriyye 1064 numarada kayıtlı nüshanın tanıtımı yapılmıştır. Makalenin sonunda nüshadan örnek olarak alınan iki biyografinin çeviri yazı metni ile nüshanın ilk ve son sayfalarının fotoğrafına yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*, Enfi Hasan, biyografi, menâkıb-nâme.

A new copy of *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*: Ba'z-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife**Abstract**

Tezkiretü'l-Müteahhirîn, was written by Enfi Hasan Hulûs Halvetî. In his work, Enfi Hasan explained the biography of the sheikhs and the mausoleums, whose majority lived in his period. Ağâh Sırrı Levend gave information about the city vefeyât-nâmes in the 'Works about Those Who Grew up in the Cities' section of the History of Turkish Literature. In the section he introduces Bursa vefeyat-names, Levend states that the work titled "Bursa'da Medfun Ba'zı Meşâyihün Menâkıbı" written by someone named Dervish Hasan is a Bursa vefeyat-name, then he briefly gave information about the author and explained the mentioned work. Ağâh Sırrı Levend said that the only known copy of the work he introduced was registered in Ali Emîrî Millet Library, Şeriyye No. 1064. This information given by Ağâh Sırrı Levend was later repeated in literary history and other sources. However, when

¹ Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (Ankara, Türkiye), bilalguzel87@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9287-110X [Makale kayıt tarihi: 08.02.2020-kabul tarihi: 20.03.2020; DOI: 10.29000/rumelide.705654]

the copy in question was examined, it was seen that the information given by Agah Sırrı Levend was incorrect. First of all, it was seen that the title of the work registered in Ali Emri Millet Library in Şeriyye number 1064 is "*Baz-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlîfe*". Afterwards, it was understood that although the work was biographical in content, it was not a vefeyât-nâme as a species, and it did not have a direct connection with the city of Bursa, except for a few biographies. In the researches, it was noticed that the work introduced by Levend is an unknown copy of *Tezkirü'te'l-Müteahhirîn* by Enfi Hasan Hulûs-ı Halvetî (d.1724). There are three known copies of *Tezkirü'te'l-Müteahhirîn*. In this study, the fourth copy of *Tezkirü'te'l-Müteahhirîn*, which has not been known so far, will be introduced. In the first part of the study, brief information about Enfi Hasan and his work is given. In the second part, the copy registered in Ali Emîrî Millet Library Şeriyye 1064 is introduced. At the end of the article, the translation text of two sample biographies taken from the copy and the first and last pages of the copy is included.

Keywords: *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*, Enfi Hasan, biography, hagiography.

Giriş

Tezkiretü'l-Müteahhirîn, Enfi Hasan Hulûs-ı Halvetî tarafından yazılmıştır. Enfi Hasan, eserinde çoğunluğu kendi döneminde yaşayan şeyh ve meczupların menkıbevi biyografisini anlatmıştır. Eserde toplam elli altı kişinin biyografisi yer almaktadır. *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*, yapılan detaylı incelemeyle beraber *Velîler ve Delîler* ismi ile yayımlanmıştır (Tatçı ve Yıldız 2007).

Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi*'nde Bursa vefeyât-nâmelerini tanıtırken sekizinci sırada Derviş Hasan adına kayıtlı *Bursa'da Medfun Ba'zı Meşâyihün Menâkıbı* isimli eserden bahseder (Levend 2008: 410-411). Levend, eserin yazarı Derviş Hasan'ın Enderun içağalarından ve Üsküdarlı Şeyh Nasuhî'nin müritlerinden biri olduğunu belirtip hakkında başka bilgi olmadığını kaydedip (Levend 2008: 410) yazarın zamanında yaşayan şeyh, derviş ve meczupların biyografileri, menkıbeleri ve kerametlerinin yer aldığını ifade eder (Levend 2008: 411). Agâh Sırrı Levend, kısaca tanıttığı eserin tek nüshasının Ali Emîrî Millet Kütüphanesi Şeriyye 1064 numarada kayıtlı olduğunu belirtir (Levend 2008: 411).

Agâh Sırrı Levend'in verdiği yukardaki bilgiler daha sonra edebiyat tarihlerinde ve diğer kaynaklarda tekrarlana gelmiştir (örneğin: Atlansoy 1998, Ekinci 2013, Donuk 2016). Ancak eser hakkındaki bu bilgi doğru değildir. Her şeyden evvel eserin ismi nüshanın 1b yaprağında "*Ba'z-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlîfe*" olarak kayıtlıdır. Agâh Sırrı Levend'in verdiği isim ile uyuşmamaktadır. İlgili eserin içeriğine bakıldığı zaman biyografik nitelikte olmasına rağmen vefeyât-nâme türünde olmadığı görülmektedir. Çünkü eserde biyografilerin yanı sıra anlatılan kişilerin kerametleri, yazarın deyimi ile "acayibâtları ve zuhurâtı" da anlatılmaktadır. Kısacası esere menkıbevi bir anlatım hâkimdir. Diğer taraftan eserde anlatılan kişilerin tamamına yakınının Bursa şehri ile alakaları da yoktur. Bu durum eserin Bursa vefeyât-nâmesi sayılması olasılığını ortadan kaldırmaktadır.

İçeriğine bakıldığında Agâh Sırrı Levend'in tanıttığı eserin, Enfi Hasan Hulûs-ı Halvetî'nin yazdığı *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*'in yeni bir nüshası olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmanın konusunu *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*'in bu yeni nüshasının tanıtımı oluşturmaktadır. Nüshayı tanıtmadan önce Enfi Hasan ve *Tezkiretü'l-Müteahhirîn* hakkında kısaca bilgi vermek faydalı olacaktır.

Enfi Hasan Hulûs-ı Halvetî

Enfi Hasan, İstanbul'da Tophane civarındaki Fındıklı semtinde dünyaya gelmiştir (Özcan 1997: 285). Doğum tarihi bilinmeyen Enfi Hasan, tahminen on yedinci yüzyılın ikinci yarısında doğmuştur. Enfi ve Burnaz lakaplarıyla tanınmıştır, bu lakapların verilme nedeni enfiye çekme merakından veya büyük burunlu olmasından olduğu rivayet edilir (Özcan 1997: 285). Enfi Hasan, Üsküdarlı Nasûhî Efendi'nin müritlerindedir. Türk musiki tarihinin en önemli bestekâr ve hanendelerindedir. Genç yaşta Enderun'a giren Enfi Hasan, burada iyi bir eğitim görmüştür. Kaynaklar Enfi Hasan'ın pek çok eser bestelediğini belirtmektedir. Enfi Hasan, 1724 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Mezarı Edirne Kapısı dışındaki mezarlıktadır (Tatcı ve Yıldız 2019: 1-41).

Tezkiretü'l-Müteahhirîn

Tezkiretü'l-Müteahhirîn, Enfi Hasan Hulûs-ı Halvetî tarafından yazılmıştır. Eserde toplam elli altı kişinin menkıbevi biyografisi anlatılmaktadır (Tatcı ve Yıldız 2019: 44). Bunların bir kısmı şeyh, bir kısmı ise meczuptur. Biyografisi anlatılan kişilerin pek çoğu yazarın yüz yüze görüşüp tanıştığı kimselerdir. Enfi Hasan, eseri uzunca bir zaman diliminde yazmıştır (Tatcı ve Yıldız 2019: 44). Mustafa Tatcı ve Musa Yıldız eserin isminin *Tezkiretü'l-Müteahhirîn* olmasını *Lemezât-ı Hulvî*'ye zeyl olarak yazılmış olmasına bağlamaktadır (Tatcı ve Yıldız 2019: 46).

Eserin bugüne kadar bilinen biri eksik üç nüshası bulunmaktadır:

1. Ankara Millî Kütüphane 3481/3 numara 23b-72a.
2. İstanbul Belediye Ktb. OE. Bl. Nu: 2639/2. (Eksik Nüsha)
3. Türk Tasavvuf Mûsikîsi ve Folklorunun Araştırma Vakfı Kütüphanesi Nüshası (Ayrıntılı bilgi için bkz: Tatcı ve Yıldız 2019: 47).

Ba'z-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife

Ali Emîrî Millet Kütüphanesi Şeriyye 1064 numarada kayıtlı yazma nüshanın adı 1b yaprağında serlevhada *Ba'z-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife* olarak kayıtlıdır. Nüsha, Mehmed Zeki isminde birisi tarafından 1292/1875-76 yılında istinsah edilmiştir. Eserin hiçbir yerinde esere ve yazara dair herhangi bir bilgi, açıklama yoktur. Yukarıda belirtilen başlıktan sonra hemen Ayn-ı Ekber Efendi'nin biyografisine geçilir ve art arda yirmi kişinin menkıbevi biyografisi anlatılır. Eserin sonunda istinsah kaydı yer almaktadır. Nüshanın tavsifi şu şekildedir:

Nüsha, Ali Emîrî Millet Kütüphanesi Şeriyye 1064'te kayıtlıdır. Nüsha, 33 vr, 15 satır, 226x170, 175x 107 ölçülerinde, cetvel: ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı, kâğıt: esmer, cilt: kenarları meşin üstü ebru kâğıt, miklepli. Nüshada sayfalarda reddâde yer almaktadır. Nüshada eksik veya silik sayfa bulunmamaktadır, fersudelik de yoktur. Nüshanın 5a, 6b, 7b, 10a, 11a, 16a, 17b, 19a, 19b, 20b, 23a, 23b, 25a, 27b, 28b, 30b, 32a, 32b, 33a, 33b varaklarında biyografilerle ilgili küçük açıklayıcı notlar bulunmaktadır. Nüsha nesih yazı ile yazılmıştır, nüshanın imlasında her hangi bir bozukluk bulunmamaktadır.

Nüsha, 7 Muharrem 1292/1875-76 yılında Mehmed Zekî tarafından istinsah edilmiştir. Sonunda Ali Emîrî'nin vakf mührü yer almaktadır.

Başı:

Ba'z-ı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife

بعض مناقب مشايخ سالفه

Bismilahi'r-rahmâni'r-rahîm

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Eş-Şeyh Mehemed 'Ayn-ı Ekber Efendi

الشیخ محمد عین اکبر افندی

Sonu:

Rütbe-i mevtde hastalar gelüp sıhhat-ı tâm ile giderler idi. *Kaddesa'llâhu sırrıhu.*

رتبه موته خسته لركلوب صحت تام ايله كيدر لر ایدی قدس الله سره

Temme'l-kitâb bi-'avni'llâhi'l-meliki'l-Vehhâb 'alâ-yedi'l-fakîr

تمت الكتاب بعون الله الملك الواب عبد الفقير

Mehemmed Zekî gafere lehu ve li-vâlideyye ve li-üstâzih

محمد زکی غفر له و لوالديه ولاستاده

fi 7 Muharrem Sene 1292

فی محرم ۷ سنه ۱۲۹۲

Anlatılan biyografiler

Tezkiretü'l-Müteahhirîn'in Ali Emîrî nüshasında diğer nüshalarda yer alan biyografilerin tamamı yer almaz. Milli Kütüphane ve TTMFA Vakfı nüshalarında 56 farklı biyografi yer almaktadır (Tatçı ve Yıldız 2019: 44). Ali Emîrî nüshasında ise 20 şeyhin, meczubun menkıbevi biyografisi anlatmıştır. Anlatılan kişiler arsında diğer nüshalarda olmayan biyografi yoktur. Biyografilerin hepsi diğer nüshalar ile ortaktır ancak sıralamaları diğer nüshadan farklıdır. Müstensih Mehmed Zekî, biyografilerden bir seçki yapmıştır. Bu seçkiyi neye göre yaptığına dair bir bilgi vermemiştir. Biyografilerin içerikleri diğer nüshalar ile büyük ölçüde uyuşmaktadır. Sadece kelime veya tabir bazlı nüsha farkları bulunmaktadır. Örneğin, aşağıda çeviri yazısı verilen Mehmed Ayn-ı Ekber biyografisinde diğer nüshalarda “Bursaviyyü'l-asldır. Vilâdeti Kayapâzâr'ında Hicret-i Nebbiyye'nin 1555-56 senesinde vâki olup... (Tatçı ve Yıldız 2019: 87)” ifadesi kullanılırken, Ali Emîrî nüshasında “Burusaviyyü'l-aşldur. Vilâdeti Burusa'da Kayapâzâr'ında târîh-i hicretin biñ elli beş elli altı senelerinde vâkı' olup... (Derviş Hasan. *Ba'zı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife*. Ali Emîrî Millet Kütüphanesi, Şeriyye 1064. vr.1b.)” ifadesi kullanılmaktadır. Verilen bilgide bir değişiklik olmamakla beraber müstensih bazı kelimeleri değiştirmiştir.

Tezkiretü'l-Müteahhirîn'in Ali Emîrî nüshasında biyografisi anlatılan kişilerin listesi eserdeki sırası ile aşağıdadır:

- 1.Şeyh Mehmed Ayn-ı Ekber Efendi, 2.Şeyh Cihangirî Hasan Efendi, 3.Şeyh Amâ Hüseyin Efendi, 4.Taslak Şeyh Derviş Mustafa, 5.Eşref-zâde Lutfullâh Efendi, 6.Kâsım-zâde Şeyh Efendi, 7.Şeyh Kâsım Bin Yahyâ, 8.Şeyh Süleymân Efendi, 9.Kadı Delisi Şeyh Mehmed Meczûbî, 10.Şeyh Muhammed-i Bağdadî, 11.Şeyh Mehmed Fenâyî, 12.Karabaş Şeyhi Hüseyin Efendi, 13.Hacı Evhad Hüseyin Efendi,14. Mestci-zâde Salih Efendi, 15.Doğanî el-Hac Mustafa Efendi, 16.Üsküdarî İdris Efendi, 17.Şeyh Muhammed Efendi el-Hüseyinî Bekrî, 18.Dalkavuk Mezcub Osman, 19.Nizâm-zâde Alî Efendi, 20.Nizâm-zâde Mehmed Efendi.

Örnek metinler

Tezkiretü'l-Müteahhirîn'in Ali Emîrî Millet Kütüphanesi'nde yer alan nüshanın başındaki ve sonundaki biyografilerin çeviri yazılı metinleri şöyledir:

Eş-Şeyh Mehmed 'Ayn-ı Ekber Efendi *Ḳuddise sırruhu*

Burusaviyyü'l-aşldur. Vilâdeti Burusa'da Ḳayapâzâr'ında târîḫ-i hicretin biñ elli beş elli altı senelerinde vâkı' olup Vâni'den ve Tefsîrî'den ve İshâḳ Ḥâcesi Aḫmed Efendi'den tekmi'l-i mevâd idüp tekrâr Çömez 'Alî Efendi'den ḫikmetü'l-'ayn ve işbât-ı vâcibi itmâmdan soñra cüz'-i binâ ma'a-cem'il-havâş tekmi'l müyesser olup ba'de İstanbul'a gelüp anda tadrîse meşḡul olmuşdur. Mevâlî-i 'izâmın ekşeri şâkiridür. Ba'de yine Burusa'ya gidüp anda tadrîse meşḡul iken bir gice 'âlem-i ma'nâda Mısrî Efendi ḫazretlerini müşâhede idüp Ey 'Ayn-ı Ekber nice bir kışr-ı zâhirdesiñ biraz da lübb-i lübâb-ı ma'nâya gel diyü işaretlerinden ertesi gün Ulu Câmî' kürsîsinde daḫı ma'nânın 'aynını keşf idince bi-iẖtiyâr ḫânḳâhlarına varup biñ ıḫsan yedi târîḫinde irâdet ü inâbet ve nefy-i şânîlerine gelince etvâr-ı seb'ayı dördünci dâ'ireye dek ki meḳâm-ı muḫta'mnedür seyr ü müşâhede idüp vefâtlarından soñra eş-Şeyḫ Kâsım Efendi ḫazretlerinden tecdîd-i bey'at ve etvâr-ı seb'ayı bi-tamâmihi anlardan gördük diyü kendü lisânlarından bu faḳîr ber-vech-i tahrîr istimâ' itdüm ḫaḳḳâ ki bir merd-i 'âlim ü 'âmil ve fâzıl u kâmil müteverri'u muḫtaḳî âdâb-ı şer' u tarîḳata mürâ'î idi. Vakti 'ulûm-ı nâfi'aya şarf idüp mevâd-ı âḫere ḫavâle ider idi. Müddet-i vâfire ülfet olunmadıkça fażîleti ma'lûm olmazdı. Mestûru'l-hâl bir zât-ı sutûde-şîfât idi. Vâfir tahrîrâtı vardır. Ez-cümle *Şemâ'il-i Şerîfi* Türkî nazm itmişdür. Bir eşer-i bi-naẓirdür. On sene miḳdârı bu faḳîr şeref-i şoḫbeti ile teşerrüf itmişdür. Ḥuşûşan Burusa'da eş-Şeyḫ Kâsım Efendi ve 'Ayn-ı Ekber Efendi ve Ḥazret-i Emîr Türbedârî Es-Seyyid Reşîd Çelibi ile kırk gün kırk gice şoḫbetler olmuşdur ki kâbil-i ta'bir degildir. Orta boylı kebîrû'l-'ayn ve 'r-re's şâhibü's-sekinet ve'l-vaḳâr dâ'imü'l-muraḳabetü ve'l-ḫuzûr idi. Pür-'aşḳ u şevḳ bi's-şabbâḫ bîdâr keşret-i bükâdan ağırıklı idi. Ba'de otuz üç senesinde Kâsım Efendi İstanbul'a gelüp 'Ayn-ı Ekber Efendi'miz ne 'âlemeddür diyü su'âl itdiginde beşâsetle buyurdılar ki Oḅlum Ḥasan'ım Li'llâhi'l-ḫamd 'Ayn-ı Ekber'im cümle berzahlardan ḫalâş oldu. Müşḳili kalmadı. Emâneti kendülere teslîm itdük. Merḫûm 'Ayn-ı Ekber Efendi iẓḫâr-ı ḫarḳ-ı 'âde vü kerâmâtı sevmezler idi. Kendülüksüz kendülerinden zühûr ider ise maḡmûm olurlar idi. Vefâtları biñ yüz otuz dördün 'aşer-i Zi'l-Ḥicce'sinde Kâsım Efendi'den yedi ay muḳaddem vefât idüp ḫâlâ Burusa'da.

Derviş Hasan. *Ba'zı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlîfe*. Ali Emîrî Millet Kütüphanesi, Şeriyye 1064. vr.1b-2b.

Nizâmî-zâde eş-Şeyḫ Seyyid Mehmed Efendi: Vefâtı sene 1114.

Sâlîfü'z-zıkr Seyyid 'Alî'niñ pederleridür. Ve cedd-i ekremleri Seyyid Seyfu'llâh Efendi'dür ve anıñ kerîmeleri Şerîfe İsmiḫan'ın kerîmesi Şerîfe Fâḫma'nıñ oḅludur. Beyne'n-nâs Seyyid Nizâm-zâdelikle

meşhûrdur. Ve mezbûr Seyyid Mehmed'in vilâdeti biñ otuzdadur. Bu fakîr anları çok gördüm ve ellerin öpdüm Seyyid Mehmed Efendi'niñ kerîmesi Şerîfe 'Â'îşe'niñ oğlu Es'ad Besîm Çelebi merhûm bizimle bile Enderûn-ı Humâyun'da İç Ağası idi. Ol takrîb ile münâsebetimiz ziyâdedür. Ba'dehu anlar Enderûn'dan çıkup bu devletde Büyük Kâl'a ve Küçük Kâl'a tezkirecisi ve küçük evkâf ve teşrîfâtî iken vefât etmişdür. Ve Seyyid Mehmed Efendi merhûm âsitâne-i mezbûrede seccâde-nişîn idi. Bir pîr-i kâmil ve bir ârif-i mükemmel âdem idi. Âşâr-ı nûr-ı velâyet çihresinde nümâyân ve envâr-ı siyâdet hilye-i pâkinde leme'ân itdigi gâyet müşâhed te'sîr-i nefse mâlik idi. Rütbe-i mevte hastalar gelüp sıhhat-ı tām ile giderler idi. *Qaddesa'llāhu sırrıhu*.

Derviş Hasan. *Ba'zı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife*. Ali Emîrî Millet Kütüphanesi, Şeriyye 1064. vr.33b-34a.

Sonuç

Agâh Sırrı Levend'in *Türk Edebiyatı Tarihi* isimli eserinde Bursa vefeyât-namesi olarak tanıttığı Ali Emîrî Millet Kütüphanesi Şeriyye 1064'te kayıtlı eserin tür olarak vefeyât-nâme olmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde eserin anlatılan bir iki biyografi dışında doğrudan Bursa ile ilgili olmadığı da anlaşılmıştır. Söz konusu eserin Enfi Hasan Hulûs-ı Halvetî (ö.1724)'nin yazdığı *Tezkiretü'l-Müteahhirîn* isimli eserin bilinmeyen bir nüshası olduğu görülmüştür. Bu güne kadar üç nüshası bilinen *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*'in dördüncü nüshası Ali Emîrî Millet Kütüphanesi Şeriyye 1064'te kayıtlıdır. Mehmed Zeki adında birisi tarafından 1292/1875-76 yılında istinsah edilen nüshada toplam yirmi kişinin menkıbevi biyografisi anlatılmaktadır. Bu yirmi kişinin tamamı diğer nüshalarda olan kişilerdir. Nüshada yeni bir biyografi bulunmamaktadır. Bu çalışma ile edebiyat tarihlerinde ve diğer kaynaklarda Bursa vefeyât-nâmesi olarak geçen Ali Emîrî Millet Kütüphanesi Şeriyye 1064'te kayıtlı eserin *Tezkiretü'l-Müteahhirîn*'in yeni bir nüshası olduğu anlaşılmıştır.

Kaynaklar

- Atlansoy, K. (1998). *Bursa Şairleri, Bursa Vefeyât-nâmelerindeki Şairlerin Biyografileri*. Bursa: Asa.
- Babinger, F. (1992). *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Çev. Coşkun Üçok. Ankara: KB.
- Derviş Hasan. *Ba'zı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlife*. Ali Emîrî Millet Kütüphanesi, Şeriyye 1064.
- Donuk, S. (2016). *Türk Edebiyatında Vefeyât-nâme ve İsmail Belîğ'in Güldeste-i Riyâz-ı İrfân'ı*. Ankara: Gece.
- Ekinci, R. (2013). *Vefeyât-ı Ayvansarâyî*. İstanbul: Buhara.
- Levend, A. S. (2008). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara: TTK.
- Özcan, N. (1997). "Hasan Ağa, Enfi", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c.16. s. 285-286.
- Tatçı, M. ve Yıldız, M. (2019). *Enfi Hasan Hulûs Halvetî Veliler ve Deliler*. İstanbul: H.

Nüshadan örnek sayfalar:

“Derviş Hasan. *Ba'zı Menâkıb-ı Meşâyih-i Sâlîfe*. Ali Emîrî Millet Kütüphanesi, Şerriye 1064” künyeli nüshanın ilk ve son varaklarının fotoğrafı aşağıdadır:

